

Рішард Ваксмунд

З бабусею За руку

Післямова

Ознайомлений з польською поезією читач, віднайде у збірці Кароліни Кусек «З бабусею за руку» щось нове, революційне, але в той же час немовби дуже знайоме. Вірші з цього томику вписуються у традиції родинної поезії, започаткованої відомими «Тренами» яна з чорнолісу і підтримані уже в нашому столітті Юліаном ейсмондом («Дивлячись на моїх синів») і Юліаном Пшибосем («Вірші для Ути»). Натомість ніколи на противагу «батьківської» лірики не виникала у нас «материнська» лірика, хоча «мати» як тема неодноразово з'являлася у творчості найвідоміших поетів. У першу чергу написання віршів для внуків, притоптування разом з ними стежок у сад поезії, це винахід нашої епохи.

Наскільки це віддалене від XIX-вічного епосу, згідно з яким дідусі-ветерани зараховувались лиш до оповідей про солдатські справи. Власне їм, а подекуди і бабусям зі шляхетних маєтків, припадала функція оповідачів про справи вітчизни, що на польському ґрунті мало більше значення ніж традиційні казкові сеанси. однак що ж має робити бабуся в сучасному світі, де школа і телебачення відібрали її монополії навіть у цих галузях? а якщо немає у собі педагогічного покликання і не прагне конкурувати із всезнаючими медіа, з телевізійними «спокійнічками», що ж у такому разі їй залишається? чи відважиться на шлях, обраний Броневським, чи захоче досягти піднебесного Пегаса і забрати своїх внучат до Країни Поезії? чому б ні, якщо довгими роками вправлялася в осідланні цього румака і якщо її галопування приносило глибоке зворушення не лишень дорослим критикам. Власне у представленій збірці Кароліни Кусек, спостерігаємо ліричний образ бабусі-поетеси. Тут інша ситуація, ніж у попередніх

добірках цієї авторки: «соняшникові нотки» (1982), «На Землі і вище» (1985), «Прогулянкою через поле» (1988) і «Барви літа»(1989). Там була «пані поетесою», яка оглядає світ крізь призму дитячих вражень і зворушень, а тут постає поважною бабусею, в чийй душі ще грають дав- ні мелодії й любові. однак їх тональність відчутно змінюється, виростає до емоційного горизонту ще не зовсім старої жінки, більш поблажливої і теплої , і ще малої дитини, яка схопилася за бабусину руку і вслухається у її слова. На цю родинну ідилію накладається ідилія польського пейза- жу, насиченого сільськими реаліями, оскільки не минуло ще те поколін- ня, яке помандрувало у міста, але зберегло глибоко в серці пам'ять про рідний дім, садочок, звичайні господарські обов'язки і десь під повікою тремтячий на сонці образ літнього дня, насиченого барвами, дотиками і запахами речей, які не прирівняти до галасливого і неспокійного життя у місті. В такому дусі промовляла перед війською до дітей яніна Поразинсь- ка, наповнюючи свої поезії етнографічними елементами.

Інакше з віршами Кароліни Кусек, в яких поетеса високо підносить такі рудименти села як лука, млин, верба, обора, колосся і т.п. Настільки що додає до цього символічні реквізити старості: сиве волосся, окуляри, чотки. Її ліричний автопортрет намальований у тих же кольорах і від- тінках що і сільський пейзаж. як і на відомих картинах Марка Шагала, її обличчя передає образ всіх речей, що уособлюють сільський побут: загорожа, дика груша, корова, буханець хліба – світ, який ще існує поза картами поезії, але лише поезія надає йому властивого запаху і смаку. Прогулянка з бабусею за руку у поезії Кароліни Кусек є прогулянкою до аркадії. старість не страшна, коли можна відчутти у руці тепло дитячої долоні, коли можна показати дітям казку світу, а в їх радісних репліках і запитаннях віднайти сенс того, що у житті найважливіше, що плине від серця до серця. саме тому вірші із цього збірника досконало надаються для спільного читання дорослих і ді-тей. Можна навіть уявити собі ситуацію, що не один вірш продекламований внуком прикрасить родинне свято, і зо-крема, День бабусі. а що буде, коли ролі зміняться? Завжди можна віддати цей томик як найзворушливіший подарунок – визнання бабусиної любові. Хто кого вшанує?